

by úspěchu, podávalo zprávu ministerstvu financí. Pod korespondenci s příslušnými soudy, která má zabrániti, by vadné nebo nesprávné vyhlášky a nálezy nevešly v moc práva, nelze rozuměti nic jiného, než podávání opravných prostředků proti pochybeným usnesením soudů ve věcech umořovacích, neboť jiným způsobem nelze vůbec zabrániti, by se usnesení, jimiž navrhovatelé nabývají již určitých práv, nestala právoplatnými (§ 9 nesp. říz.). Jde tu o vědomou výjimku z pravidla §§ 1 a 2 služební instrukce pro finanční prokuratury ze dne 9. března 1898, čís. 41 ř. zák., již byla zastupováním eráru před soudy, tedy také podáváním opravných prostředků, pověřena finanční prokuratura až na případy upravené zvláštními předpisy podle předposledního odstavce §u 2 I. této instrukce. Z ustanovení, že Ředitelství státního dluhu má podávati zprávu ministerstvu financí, neměla-li jeho korespondence se soudy úspěchu, nelze nic získati pro názor, zastávaný rekursním soudem, neboť ani ministerstvo financí nemůže podávati opravné prostředky proti soudním rozhodnutím, nýbrž pouze finanční prokuratura, jejíž uvědomění však není předepsáno. Právě z toho, že Ředitelství státního dluhu má podávati zprávu o bezúspěšnosti své korespondence nikoliv finanční prokuratuře, nýbrž přímo ministerstvu financí, nutno dovozovati, že se tu korespondencí nerozumí pouhá upozornění soudu, nýbrž opravné prostředky. Stížnost Ředitelství státního dluhu proti umořovacímu nálezu prvního soudu byla proto neprávem odmítnuta jako nepřipustná.

Čís. 5536.

Zadržovací právo dle §u 471 obč. zák. nemá sloužiti k chikanosnímu protahování sporu a proto nemá míti námitka, že tu jest (zadržovací právo), za následek zamítnutí žaloby na vydání věci, nýbrž jen to, že jest žalovaného odsouditi k vydání věci toliko na vzájemné plnění.

Předpisy §§ 1109 a 1440 obč. zák. nejsou předpisy práva velícího a mohou býti úmluvou stran z platnosti vyloučeny.

Nestačí pouhá ochota k vzájemnému plnění ve smyslu §u 471, odstavec druhý, obč. zák.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1925, Rv II 478/25.)

Dne 11. listopadu 1923 uzavřely strany smlouvu, dle které žalobkyně odevzdala žalovaným do vlastnictví hotovost 1900 Kč a veškeré své domácí a hospodářské nářadí, začez se žalovaní zavázali poskytovat žalobkyni až do její smrti byt o jednom pokoji a ji úplně stravovati a v případě nemoci ošetřovati, při čemž bylo dále ujednáno, že žalovaní jsou povinni 1900 Kč, jakož i domácí a hospodářské nářadí vrátiti, kdyby u nich nemohla setrvati. Dle tvrzení žalobkyně ukázalo se za krátko, že její pobyt u žalovaných je nemožným. Když od žalovaných žádala vrácení 1900 Kč a svršků, vynutili prý na ní pod pohrůzkou, že jí jinak peníze nevrátí, úpis, dle něhož žalobkyně měla ponechati žalovaným až do konce roku 1926 pozemek »Novinu« ve výměře dvou měr, který má žalobkyně jako vdova po panském kováři od velkostatku v dlouhodobém pachtu. Žalobkyně žalobou, o niž tu jde, domáhala se na žalovaných ode-

vzdání pozemku »Novina« v užívání, poněvadž prý jednak souhlas ku ponechání pozemku »Novina« v užívání žalovaným byl jimi na žalobkyni pod pohrůžkou vynucen, jednak že žalobkyně ve smyslu smlouvy ze dne 27. července 1924 má právo, žalovaným kdykoliv pole odebrati proti náhradě za hnůj, kteroužto náhradu žalobkyně jest ochotna žalovaným, pokud ovšem hodnotu toho dosud nevyužili, nahraditi. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání, zamítl však žalobu jen pro tentokráte.

D ů v o d y:

Dovolatelka opírá žalobu především o § 870 obč. zák., tvrdíc, že smlouva ze dne 27. července 1924, kterou dala žalovaným pole »Novinu« do podpachtu, byla na ní vynucena vyhrůžkou. Dle §u 870 obč. zák. žádá se mimo jiné, aby bázeň pohrůžkou vzbuzená byla důvodnou, čemuž však v tomto případě není. Prohlásili-li žalovaní, že žalobkyni 1900 Kč nevrátí, nedá-li jim úpis, že jim ponechá pozemek »Novinu« na tři roky, mohla se žalovaná dle §u 19 obč. zák. dovolati pomoci soudní. Další okolnosti, na příklad že by žalovaní peníze zašantročili a pod., nebyly ani tvrzeny, naopak jest zjištěno, že již před 27. červencem 1924 žalovaný pro žalobkyni v Reifeisence peníze složil. Ze všeho, co uvedeno, jest patrné, že bázeň žalobkynina nebyla důvodnou. Tím stávají se všechny další výtky dovolatelkou ohledně tohoto důvodu žalobního uplatňované bezpředmětny. Dovolatelka opírá svůj nárok též o to, že dle úpisu ze dne 27. července 1924 má právo, za oněch tří let podpachtu žalovaným kdykoli pole odebrati, při čemž by jim musila dáti náhradu za hnůj, a nabízí se k této náhradě. Předslati jest, že soudové obou nižších stolic správně mluví o podpachtu, při němž podpachtovné rovná se pachtovní činži, již žalobkyně jako pachtýřka měla platiti. Žalovaní proti vrácení pachtovaného pozemku brání se tím, že dosud nedostali náhrady za hnůj, obdělání a výsev. Tudiž osobují si právo zadržovací. Dle §u 471 obč. zák. jest přípustno, aby osoba pro závazky tuto uvedené (»debita cum re iuncta«) věc zadržovala s účinkem, že může býti odsouzena k vydání věci jen proti tomu, že se jí současně z ruky do ruky dostane onoho vzájemného plnění. Jak v motivech k zákonu (zpráva komise pro justiční věci k §u 471 obč. zák.) uvedeno, nemá toto zadržovací právo sloužiti k chikanosnímu protahování sporu, a proto nemá míti námitka tato za následek zamítnutí žaloby na vydání věci, nýbrž jen to, že jest žalovaného odsouditi k vydání věci toliko na vzájemné plnění z ruky do ruky. Ale předpis §u 471 neplatí dle §u 1109 a 1440 obč. zák. při smlouvách pachtovních, pročež žalovaní nemohou zadržovací právo opíráti jen o předpis zákona. Předpisy §§ 1109 a 1440 obč. zák. nejsou normami práva velícího, jako na př. §§ 1163 druhý odstavec a 1164 obč. zák., a mohou býti úmluvou z platnosti vyloučeny. Soudy nižších stolic dovozují správně, že k takové úmluvě došlo, zjistiťše, že žalobkyně má právo smlouvu předčasně zrušiti proti náhradě za hnůj. Ovšem oba soudy nižších stolic činí ze zjištění tohoto další závěr, že tu platí § 1116 obč. zák., tak totiž, že toto předčasné zrušení smlouvy lze

provésti jen ve formě pololetní výpovědi. Ale závěr tento nemá ve skutkovém zjištění opory, a něco podobného nebylo ve sporu namítáno, proč nelze se touto otázkou obírat. Jak řečeno, zadržovací právo nemá sloužiti k chikanám. Tomu mohla dovolatelka čeliti tím, že by byla prosbu žalobní uzpůsobila vůči této své vzájemné povinnosti anebo poskytla jistotu podle Šu 471 druhý odstavec obč. zák. Nestačí pouhá ochota k tomuto vzájemnému plnění, nedojde-li výrazu ve výroku rozsudkovém. Ježto pak žalobkyně až do konce sporu setrvala na tom, aby žalovaní bez výhrady odsouzeni byli k vydání pole, a ježto žalobkyně práva tohoto rozsahu nemá, nezbylo než žalobu zamítnouti, ovšem s tím samozřejmým omezením, že se tak děje jen pro tentokráte.

Čís. 5537.

Zákonem ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. o osmihodinné době pracovní není zabráněno, by odměna za práci přes čas nebyla paušalisována. Lhostejno, že nebylo stanoveno trvání práce přes čas.

(Rozh. ze dne 10. prosince 1925, Rv II 657/25.)

Žalobce byl podomkem u žalované společnosti s r. o. Jeho týdenní mzda 120 Kč byla zvýšena s jeho souhlasem vzhledem na práci přes čas na týdenních 150 Kč, později na 140 Kč. Žaloba o úplatu za práci přes osmihodinnou pracovní dobu byla zamítnuta oběma nižšími soudy v podstatě proto, že práce přes čas byla již odměněna smluvenou vyšší týdenní mzdou.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Prováděje dovolací důvod čís. 4 Šu 503 c. ř. s., míní dovolatel, že neúplnost řízení způsobila mylný právní názor obou nižších stolic o tom, zda žalovanou tvrzená úmluva jest platnou. Že namítal proti této úmluvě, že jest neplatna jednak pro neurčitost, jednak pro nedovolenost, jednak pro protizákonnost a že se přičí dobrým mravům. Míní, že, když nebylo v této smlouvě vytčeno, jak dlouho bude žalobce pracovati přes čas, je předmět smlouvy neurčitý, a tato neurčitost že ji činí neplatnou. Že jinak by bylo, kdyby byla uzavřena po vykonané práci, kdy už by mu bylo jasno, kolik práce koná přes čas, že však bylo zjištěno, že se hlásil o odměnu za práci přes čas. Dále míní, že ustanovení Šu 12 zákona ze dne 19. prosince 1918 čís. 91 sb. z. a n. jsou velíci předpisy, že úmluvou stran nemůže býti prodloužena osmihodinná doba pracovní, leda s povolením příslušných úřadů, jak to také vyplývá z výnosu ministerstva sociální péče ze dne 21. března 1919, čís. 4751/III-19. Že se úmluva ta přičí dobrým mravům, protože znamená útisk hospodářsky slabšího zaměstnance, že nepatrné zvýšení mzdy o 20 Kč týdně jest obcházením zákona, že je využitím žalobcovy hospodářské tísně, kterou byl donucen, by za práci přes čas přijímal nepřiměřeně nízkou odměnu.